

Číslo jednací: KUJI 19594/2025
Sp. zn.: OZPZ 257/2025
Vyřizuje/telefon: J. Ehrenbergerová / 564 602 508

Rozhodnutí

Krajský úřad Kraje Vysočina, Odbor životního prostředí a zemědělství (dále jen „OŽPZ KrÚ Kraje Vysočina“), jako příslušný orgán ochrany přírody podle ust. §77a odst. 5 písm. o) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v aktuálním znění (dále jen „zákon o ochraně přírody“), na základě žádosti

povoluje výjimku

Tomáši Kněžíčkovi, Dolní Libochová 27, 592 33 Strážek, ve smyslu ustanovení § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. a), d) a e) zákona o ochraně přírody ze základních podmínek ochrany stanovených v § 50 zákona o ochraně přírody, konkrétně k zásahu do přirozeného vývoje zvláště chráněného druhu živočicha **orla mořského** (*Haliaeetus albicilla*), který je kriticky ohroženým druhem dle vyhlášky MŽP ČR č. 395/1992 Sb. (dále také jen „orel“ a „vyhláška“) a zároveň je také předmětem ochrany podle práva Evropského společenství.

Početnost zvláště chráněného druhu, na něž se vztahuje toto povolení: nižší desítky ks ročně.

Zásah spočívá v odchytu a rušení jedinců, konkrétně ke **kroužkování mláďat orlů na hnízdech na území celého Kraje Vysočina** mimo území chráněných krajinných oblastí Žďárské vrchy a Železné hory a mimo území národních přírodních památek a národních přírodních rezervací a jejich ochranných pásem.

Výjimka se uděluje v následujícím rozsahu a za splnění následujících podmínek:

- a) Výjimka se povoluje pro zásahy do sídel a biotopů orlů, rušení orlů, odchyt a manipulace s mláďaty orlů.
- b) Značení mláďat bude prováděno přímo na hnízdě, pouze ve výjimečných případech, kdy by prokazatelně mohlo dojít k ohrožení zdraví kroužkovatele či zdraví mláďat orlů, bude provedeno mimo hnízdo.
- c) V případě, že bude kroužkování mláďete realizováno mimo hnízdo dle bodu b), bude mláďě bezprostředně po označení navraceno zpět na hnízdo.
- d) Při odchytu a značení mláďat orlů nesmí docházet k rušení, které by mohlo negativně ovlivnit další přirozený vývoj značených jedinců.
- e) Při kroužkování mláďat orlů musí kroužkovatel použít pouze metodu přímého odchytu nevzletných mláďat. Nesmí být značena příliš vzrostlá mláďata, která by mohla hnízdo předčasně opustit. Manipulace s jedinci je možná pouze po dobu nezbytně nutnou k označení jedince.

Nedodržení výše uvedených podmínek může být důvodem k okamžitému zrušení výjimky dle § 84 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody.

Platnost rozhodnutí je do 31. prosince 2030.

Odůvodnění

Na základě žádosti pana Tomáše Kněžíčka, Dolní Libochová 27, 592 33 Strážek, o udělení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných živočichů uvedených v § 50 zákona o ochraně přírody, doručené na OŽPZ KrÚ Kraje Vysočina dne 17. ledna 2025, bylo ve smyslu § 44 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb. správního řádu (dále jen „správní řád“) zahájeno řízení o povolení výjimky ve smyslu § 56 zákona o ochraně přírody, a to konkrétně k zásahu do přirozeného vývoje kriticky ohroženého orla mořského (*Haliaeetus albicilla*) v souvislosti s kroužkováním jeho mláďat.

Dne 29. 1. 2025, dopisem KUJI 9297/2028 OZPZ 257/2025, oznámil OŽPZ KrÚ Kraje Vysočina zahájení správního řízení ve věci udělení výjimky podle § 56 zákona o ochraně přírody všem známým účastníkům řízení. Zároveň upozornil na možnost vyjádření se k podkladům pro rozhodnutí v souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu. Dle § 70 odst. 2 zákona byly ve stejném termínu o zahájení řízení informovány i občanské spolky, které o toto u zdejšího správního orgánu požádaly.

Ve smyslu ustanovení § 71 odst. 3 zákona o ochraně přírody jsou obce ve svém územním obvodu účastníkem všech řízení, vedených podle tohoto zákona, pokud v téže věci nerozhodují jako orgány ochrany přírody. Na základě tohoto ustanovení mají postavení účastníka předmětného řízení všechny obce na území Kraje Vysočina vyjma těch, které se celým svým správním územím nacházejí na území chráněných krajinných oblastí Žďárské vrchy a Železné hory.

Informace o výskytu a rozšíření orla na území Kraje Vysočina OŽPZ KrÚ Kraje Vysočina čerpá jednak z Nálezové databáze ochrany přírody spravované Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky (dále jen „NDOP“), jednak má tyto informace k dispozici od Pobočky České společnosti ornitologické na Vysočině, se kterou dlouhodobě spolupracuje na ochraně vybraných druhů ptáků v lesích Vysočiny, přičemž orel je jedním z cílových druhů této spolupráce.

Podklady pro vydání tohoto rozhodnutí tvoří žádost, výše popsané informace o výskytu orla na území Kraje Vysočina. Podkladem pro vydání tohoto rozhodnutí jsou rovněž podklady a znalosti dostupné z úřední činnosti a skutečnosti obecně známé. Za skutečnosti obecně známé považuje OŽPZ KrÚ Kraje Vysočina mj. takové poznatky, které jsou abstrahované (zpravidla odbornou literaturou) z většího počtu obdobných případů a je tedy možné jejich využití v tomto konkrétním případě. A dále má OŽPZ KrÚ Kraje Vysočina za skutečnosti obecně známé ty, které se sice týkají jedinečného jevu, ale byly už dříve (tj. nezávisle na vedeném řízení) popsány a tento popis je veřejně přístupný.

Záměrem žadatele, pana Tomáše Kněžíčka, je provádět monitoring a následné kroužkování mláďat orla na hnízdech na území Kraje Vysočina.

Při rozhodování, zda povolit výjimku ve smyslu § 56 zákona o ochraně přírody (na povolení výjimky není právní nárok), případně za jakých podmínek ji povolit, posuzuje OŽPZ KrÚ Kraje

Vysočina vždy potřebu realizace záměru na straně jedné a rizika pro přítomné zvláště chráněné druhy na straně druhé. Dále je zvažováno naplnění zákonných podmínek pro udělení výjimky – existence jiného veřejného zájmu výrazně převažujícího nad zájmy ochrany přírody a existence některého z důvodů uvedených v § 56 odst. 2 zákona o ochraně přírody. Zákonné podmínky pro udělení výjimky jsou uvedeny v § 56 zákona o ochraně přírody. V případě orla mořského (*Haliaeetus albicilla*), který je zároveň předmětem ochrany podle práva Evropských společenství, je dále třeba posoudit, zda realizací záměru bude zachována populace tohoto druhu v příznivém stavu z hlediska ochrany a zda neexistuje jiné uspokojivé řešení.

Ornitolog Tomáš Kněžíček je členem České společnosti ornitologické (dále jen „ČSO“) a zároveň držitelem kroužkovací licence č. 1255. Dlouhodobě se zabývá monitoringem populace orla na území Kraje Vysočina. Ve spolupráci s dalšími členy Pobočky ČSO na Vysočině pravidelně poskytuje informace OŽPZ KrÚ Kraje Vysočina o aktuálním hnízdění orlů v Kraji Vysočina. Díky poskytnutým informacím může OŽPZ KrÚ Kraje Vysočina jako příslušný orgán ochrany přírody podle ust. § 77a odst. 5 písm. h) zákona o ochraně přírody zajistit ochranu hnízdišť orlů, zejména před nežádoucím rušením prováděním lesnických prací.

Na základě dohody s Kroužkovací stanicí při Národním muzeu v Praze (dále jen „Kroužkovací stanice“) bude Tomáš Kněžíček kroužkovat mláďata orlů na území Kraje Vysočina. Kroužkovací stanice je vědeckým pracovištěm v rámci zoologického oddělení Národního muzea, které má ve své databázi více než 5 milionů záznamů. Kroužkování ptáků provádí dobrovolníci po celé České republice a Kroužkovací stanice koordinuje činnost dobrovolníků a shromažďuje a zpracovává získaná data. Kroužkovací stanice komunikuje s organizací EURING, která zajišťuje spolupráci v rámci všech kroužkovacích centrál v Evropě s cílem jednotné metodiky kroužkování. Dále Kroužkovací stanice využívá digitální databázi, která urychluje komunikaci mezi stanicí a kroužkovateli, nálezci kroužků nebo pozorovateli okroužkovaných jedinců z řad veřejnosti. Nasbíraná data jsou poskytována jednotlivcům i institucím. V rámci výzkumu pracují se všemi předními ornitologickými pracovišti a vědeckými institucemi.

Kroužkování ptáků obecně je po legislativní stránce řešeno vyhláškou MŽP ČR č. 152/2006 Sb. o odchylném postupu při ochraně ptáků a výjimce ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů ptáků pro jejich značení (dále jen „kroužkovací vyhláška“). Orel mořský (*Haliaeetus albicilla*) však patří mezi druhy, na které se tato vyhláška nevztahuje, a proto je pro provádění kroužkování mláďat i dospělých jedinců nutné individuální povolení.

Kroužkování mláďat orlů na hnízdě probíhá zhruba v půlce května, kdy už jsou mláďata starší, avšak nesmí být značena příliš vzrostlá mláďata, která by mohla hnízdo předčasně opustit. Rodiče v této fázi vývoje už tak často nelétají k hnízdu, čímž se předchází případnému rušení dospělců na hnízdě. Kroužkování trvá po dobu nezbytně nutnou, kdy lezec vyleze k hnízdu a v případě, že je hnízdo dobré k manipulaci, proběhne kroužkování mláďat přímo na hnízdě. V opačném případě se mláďe spustí dolů ve speciálním vaku, následně se na zemi okroužkuje a bezprostředně po označení se vrátí zpět na hnízdo. Mláďeti se dává speciální hliníkový kroužek, který lze pak v terénu dobře odečítat a díky němuž se dobře získávají informace o tom, kam se mláďata rozlétají po opuštění hnízda.

Kroužkování mláďat orla se provádí za účelem výzkumu ekologie, migrace a prostorové aktivity orlů prostřednictvím jejich označení, které zároveň přispěje k jejich praktické ochraně. Bezesporu se jedná o činnost, která je v zájmu ochrany přírody (resp. v zájmu ochrany tohoto druhu) a jejímž účelem je výzkum a vzdělávání.

Z důvodu minimalizace možných negativních vlivů na předmětný zvláště chráněný druh byly stanoveny podmínky ve výrokové části tohoto rozhodnutí.

Na základě výše uvedeného tedy OŽPZ KrÚ Kraje Vysočina konstatuje, že výjimku povoluje v zájmu ochrany přírody (viz § 56 odst. 1 zákona o ochraně přírody) a v souladu s § 56 odst. 2 písm. a) a d) zákona o ochraně přírody. Zároveň na základě výše uvedeného dovozuje, že povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany a zároveň, že neexistuje jiné uspokojivé řešení.

OŽPZ KrÚ Kraje Vysočina povolil výjimku na celé území Kraje Vysočina mimo území chráněných krajinných oblastí Žďárské vrchy a Železné hory a mimo území národních přírodních památek a národních přírodních rezervací a jejich ochranných pásem, kde OŽPZ KrÚ Kraje Vysočina není příslušným orgánem ochrany přírody a tudíž není kompetentní k rozhodování.

OŽPZ KrÚ Kraje Vysočina zvážil všechny okolnosti, které jsou mu známe a na základě podkladů, které měl k dispozici, dospěl k závěru, že za podmínek ve výrokové části rozhodnutí, lze výjimku dle § 56 zákona o ochraně přírody povolit na dobu 5-ti let.

Poučení

Proti výroku tohoto rozhodnutí mohou podle § 81 správního řádu účastníci řízení do 15-ti dnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí (dle § 40 odst. 1 písm. a) správního řádu se lhůta počítá ode dne následujícího po dni doručení) podat odvolání k Ministerstvu životního prostředí a to podáním u OŽPZ KrÚ Kraje Vysočina. Případné odvolání musí mít náležitosti uvedené v § 82 odst. 2 správního řádu.

V Jihlavě dne: 26. 2. 2025

Mgr. Jana Ehrenbergerová
úředník odboru životního prostředí a zemědělství

Rozdělovník:

Účastníci řízení:

do vlastních rukou:

Tomáš Kněžíček, Dolní Libochová, 27, 592 53 Strážek

Datovou schránkou:

Všechny obce Kraje Vysočina mimo CHKO Žďárské vrchy a Železné hory